

«ՔՆՆԵՅԵ՛Ք ԳՐՔԵՐԸ»

«ՀՈՒՅՄԻ ՃԱՌԱԳԱՅԹ»
աստվածաշնչյան դասընթաց

Դաս 1

«ՔՆՆԵՑԵ՛Ք ԳՐՔԵՐԸ»

Ամբողջ գրականության մեջ մի գիրք առանձնանում է որպես ամենահետաքրքիրը և միակը իր տեսակի մեջ: Այդ գրքի տիտղոսաթերթի վրա գտնում ենք նրա լրիվ անվանումը՝ «Աստվածաշունչ մատյան Յին և Նոր Կտակարանների»: Այդ գրքի նկատմամբ հարգալից վերաբերմունք ունեն անցյալ և ներկա ժամանակի մեծ մտածողները:

Իսահակ Նյուտոնը Աստվածաշունչի ուսմունքը համարում էր ամենավեհասքանչ իմաստասիրությունը: Անգլիացի իմաստասեր Ջոն Լոկը վստահ էր, որ այդ գիրքն Աստծո մեծագույն օրհնություններից մեկն է մարդկության համար: Այն բարձր էին գնահատում նաև ռուս մեծ մտածողներն ու գրողները: Ա. Ս. Պուշկինն այդ գրքի մասին ասում է. «Մենք երբեք Աստվածաշունչից լավ ոչինչ չենք կարող տալ ժողովրդին... Դա միակ գիրքն է աշխարհում, նրա մեջ ամեն ինչ կա»: Լ. Ն. Տոլստոյը գրել է. «Փոխարինել այդ գիրքն ինձ անհնարին է թվում: Ամեն ինչ, յուրաքանչյուր բառ նրա մեջ ձշմարիտ է»:

Պարույր Սևակը հիացմունքով է խոսում Աստվածաշունչի մասին. «Ով չի կարդացել Աստվածաշունչը, նա չի կարող իսկական իմաստով գրագետ մարդ կոչվել, առավել ևս՝ գրականագետ: Իսկ ով չի սերտել «Երգերգոցը», նա չի կարող գաղափար ունենալ պոեզիայի սկզբնականի մասին: Ամբողջ համաշխարհային գրականությունը դուրս է եկել

Աստվածաշունչից, այստեղ է բոլոր ժանրերի ու սյուժեների սկիզբը: Նրա հիման վրա են ստեղծվել համաշխարհային գրականության ու արվեստի գլուխգործոցները»: Կյանքը յուրաքանչյուր տարվա հետ դառնում է էլ ավելի լարված և առաջադրում է մարդուն էլ ավելի բարձր պահանջներ: Եվ կյանքի ունայնության մեջ հինավուրց այդ գիրքը մինչ օրս պայծառ լույսով լուսավորում է մարդկության ճանապարհը:

Աստվածաշունչը գիրք է բոլոր ժողովուրդների համար:

Նրա ոճի պարզությունը թույլ է տալիս ընկալել և թարգմանել այն ցանկացած լեզվով: Աստվածաշունչի հայերեն թարգմանությունը կատարվել է հինգերորդ դարի առաջին կեսին:

Այդ հիանալի գրքի բովանդակությունը մատչելի և հասկանալի է հասարակության բոլոր խավերին՝ քաղաքակիրթ երկրների բարձրակիրթ մասնագետներից մինչև ջունգլիների անգրագետ վայրենին: Մանուկներին գիրքն ասում է. «Այդպիսիներինն է երկնքի արքայությունը» (Մատթեոս 19.14): Ուժերի ծաղկման շրջանում գտնվող երիտասարդին նա դիմում է խոսքերով. «Հիշի՛ր քո ստեղծողին քո երիտասարդության օրերում» (ժողովող 12.1): Զառամյալ հասակում նա ուրախություն է պատճառում հետևյալ խոսքերով. «Փառաց պսակ է ակտրությունը» (Առակաց 16.31):

Ազնիվ աշխատավորին այդ Գիրքը վստահեցնում է, որ ինքը երկնային Հոր որդին է, իսկ այն մարդուն, ով բարձր դիրք է զբաղեցնում, հիշեցնում է, որ ինքն Աստծո ծառան է: Այն սովորեցնում է ինչպես ձեռք բերել անանց գանձը և որտեղ պահել այն: Նրան, ում կյանքը կատարյալ թյուրիմացություն է, նա ասում է. «Ես էլ չեմ քեզ դատապարտում, զնա՛ և այսուհետև մեղք մի՛ գործիր» (Հովհաննես 8.11): Հոգսերի բեռի տակ կքածին ասում է. «Ինձ մոտ եկեք, ամեն վաստակածներ և բեռնավորվածներ, և ես հանգիստ կտամ ձեզ» (Մատթեոս 11.28): Հուսալքվածները, հոգով և մարմնով հիվանդներն այդ Գրքում գտնում են աջակցություն և մխիթարություն: Փորձությունների և մեղքերի դեմ մարտնչողները նրա մեջ գտնում են նոր ուժերի աղբյուր: Կասկածների շավիղներում մոլորվածները գտնում են ուղեցույց և խորհուրդներ, որոնք անհնար է գտնել որևէ այլ գրքում: Բոլոր նրանց, ովքեր աղոթում են հոգու խաղաղության, մեղքերի ներման, մխիթարության, պաշտպանության, օգնության և ղեկավարման համար, Քրիստոսը խոստանում է այդ Գրքում «ավելին, քան որ խնդրում ենք և իմանում» (Եփեսացիս 3.20):

Սուրբ Գրքում մենք գտնում ենք մեր բոլոր ապրումների արտացոլումը: Մեր փորձություններն ու դժվարությունները, ուրախություններն ու տխրությունները, հուսահատություններն ու հույսերը՝ բոլորը գրված են այդ Գրքում: Մենք կարդում ենք, թե ինչպես էին

մարդիկ գտնում իրենց խնդիրների լուծումը և սովորում ենք նրանց օրինակով: Բացի այդ, մենք գտնում ենք Քրիստոսին՝ մեր Ընկերոջը, ով խոստացել է, որ չի թողնի և չի լքի մեզ երբեք և մեզ հետ կլինի մինչև վերջին օրը: Դրա համար էլ այդ Գիրքը նաև ամենօրյա գործնական ձեռնարկ է:

Բանաստեղծ Նիկիտինը գրում է.

*Տանջահարվելով կյանքից անողորմ՝
Ես գտանել եմ, և քանի անգամ,
Ակն անդորրության և զորացումի
Բառ ու բանի մեջ մշտնջենական:*

*Ինչպես են շնչում հնչյուններն այդ սուրբ
Սիրագեղումով հույժ աստվածային,
Եվ ինչ փութով են բալասան դառնում
Տագնապոտ սրտի տառապանքներին:*

*Աստ ամենայն ինչ մատյանում կենաց
Սուրբ Հոգին ինքն է տեսագրել հար,
Ե՛վ այժմ առկա աշխարհն ապրողաց,
Ե՛վ նրա Աստծուն նախակառավար:*

*Ե՛վ նպատակն ու իմաստը զոյի,
Պատճառն ու վերջը՝ աշխարհի վրա,
Ե՛վ սուրբ ծնունդը հավերժող Որդու,
Ե՛վ փշեպսակն ու խաչը նրա:*

*Ա՛խ, ի՛նչ անուշ է կարդալ տողերն այդ,
Կարդալով ծնկել խաղաղ աղոթքի,
Եվ լացել սրտանց և դասեր քաղել
Մեր հոգու համար ու նաև մտքի:*

(Թարգմանությունը՝ Հրաշյա Սարուխանի)

Սուրբ Գիրքը հավաստի է:

Այն ծշտորեն նկարագրում է մարդկանց ինչպես լավ հատկանիշներն ու արարքները, այնպես էլ նրանց բացասական կողմերը: Աստվածաշնչյան կերպարներն իրական են իրենց բնավորությամբ՝ սխալներով, թուլություններով, որոնք

նկարագրվել են մեզ խրատելու և զգուշացնելու համար. «Եվ այն ամենն օրինակի համար էր նրանց հանդիպում, բայց մեզ խրատի համար գրվեց, որոնց դարերի վերջը հասավ: Ուրեմն ով որ համարում է, թե հաստատ կանգնած է, թող զգույշ լինի, որ վայր չընկնի» (Ա Կորնթացիս 10.11,12):

Սուրբ Գիրքը միանգամայն հուսալի է: Այն գրվել է այնպիսի ժամանակներում, երբ հեթանոս իմաստասերները տեսանելի աշխարհի և տիեզերքի մասին ունեին կոպիտ և անհեթեթ պատկերացումներ: Բայց Սուրբ Գրքի ուսմունքին օտար են այդ հին գաղափարները: Ներկա ժամանակներում գիտությունը հաստատում է այն, ինչ գիրքը վաղուց էր ասել, այսինքն՝ որ տիեզերքն անվերջորեն մեծ է, և որ այն բնակեցված է: Այն մարդիկ, ովքեր ուսումնասիրում են աստղային երկինքը, չեն կարող չհամաձայնել, որ «Երկինքները պատմում են Աստծո փառքը» (Սաղմոս 19.1): Երկրաբանության, ֆիզիկայի և տիեզերագիտության դասագրքերը պահանջում են մըշտական վերանայում, որպեսզի համաձայնեցվեն գիտության վերջին խոսքի հետ, բայց Սուրբ Գրքում գրվածները օդի, ամպերի, ջերմության, լույսի, ձայնի և կյանքի մասին անփոփոխ են: Նրանք մնում են հավերժ՝ որպես կայուն ծշմարտություն:

Կար ժամանակ, երբ որոշ աստվածաբաններ կասկածում էին Գրքի արժանահավատությանը: Նրանք, օրինակ, պնդում էին, որ Մովսեսի

Յնգամատյանը չի կարող գրված լինել Քրիստոսի ծննդից 1500 տարի առաջ, քանի որ այն ժամանակ չկար ո՛չ մշակույթ, ո՛չ գրականություն:

Բոլոր այդ մեղադրանքները և կասկածները լռեցին, երբ հին Արևելքի երկրների պեղումների արդյունքները հայտնի դարձան: 1887 թվականին Եգիպտոսում պեղումների ժամանակ գտնվեցին մոտ 150 կավե աղյուսներ, որ գրված էին, այսպես կոչված, սեպագրությամբ: Գրվածքները վերծանվեցին: Պարզվեց, որ նրանք գրված են եղել Քրիստոսի ծննդից 1500 տարի առաջ, այսինքն՝ Մովսեսի օրերում, և իրենցից ներկայացնում էին նամակագրություն Եգիպտոսի, Պաղեստինի և Սիրիայի միջև: Տիգրիսի և Եփրատի ափերին հինավուրց քաղաքների պեղումների ժամանակ 1902 թվականին գտնվել էր ավելի հին հուշարձան՝ Յամմուրաբի թագավորի օրենքներով, որն այժմ գտնվում է Լուվրում՝ Փարիզում: Յամմուրաբի թագավորն Աբրահամի ժամանակակիցն էր: Արդեն այն ժամանակ՝ Քրիստոսի ծննդից 2000 տարի առաջ, գոյություն ուներ գրականություն և բարձր մշակույթ: Առաջին և երկրորդ համաշխարհային պատերազմներից հետո կատարված պեղումների ժամանակ գտնվել են մշակույթի բազմաթիվ հին հուշարձաններ, որոնց որոշ մասն ավելի հին է, քան Յամմուրաբիի օրենքները: Այդ բոլոր հնագիտական առարկաներն ապացուցում են, որ Սուրբ Գիրքը պարունակում է պատմական տվյալներ, որոնք կասկածի ենթակա չեն: Պեղումների շնորհիվ հայտնի դարձավ,

որ Աստվածաշունչը տալիս է հին ժամանակների կյանքի և սովորությունների արժանահավատ նկարագրությունը:

Սուրբ Գրքում դուք կգտնեք շարադրման լրիվ հաջորդականությունը: Առաջին էջում պատմվում է մարդու ծագման մասին, իսկ վերջին էջում ցույց է տրվում մեր երկրային պանդխտության նպատակը: Դուք կարդում եք այն մասին, թե ինչպես աշխարհում հայտնվեց մեղքը, և Աստված ինչ միջոցներ ձեռք առավ, որպեսզի փրկի մարդուն մեղքից և հավիտենական կորուստից: Դուք կարող եք տեսնել բարու և չարի միջև տեղի ունեցող պայքարը շատ դարերի ընթացքում և նաև Քրիստոսի վերջնական հաղթանակը: Այս գիրքը մեզ կորսված դրախտից տանում է դեպի վերադարձված դրախտը, որտեղ մարդիկ նորից կտեսնեն Աստծուն, ինչպես տեսնում էին սկզբում. «Ահա Աստծո խորանը մարդկանց հետ, և նա կբնակվի նրանց հետ, և նրանք կլինեն նրան ժողովուրդ, և Ինքն Աստված նրանց հետ կլինի նրանց Աստված: Եվ կջնջի Աստված բոլոր արտասուքը նրանց աչքերից, և մահն այլևս չի լինի, ո՛չ սուգ, և ո՛չ աղաղակ, և ո՛չ ցավ այլևս չի լինի, որովհետև առաջիններն անցան»: «Եվ այլևս նզովք բնավ չի լինի» (Հայտնություն 21.3,4, 22.3): Մեզ խոստում է տրվում. «Ինչ որ աչք չտեսավ, և ականջ չլսեց և մարդի սիրտ չընկավ, այն պատրաստեց Աստված իրեն սիրողների համար» (Ա Կորնթացիս 2.9):

Սուրբ Գիրքը հավիտենական գիրք է. այն անհնար է ոչնչացնել, նրա կենսունակությունը ապշեցուցիչ է: Պատմական թանկարժեք շատ փաստաթղթեր, նույնիսկ ամբողջ գրադարաններ անհետ կորել են: Հայտնի հեղինակների հիանալի աշխատություններ, որ ժամանակին մեծ փառք և հռչակ են վայելել, վաղուց մոռացվել են: Իսկ Աստվածաշունչը՝ այդ հինավուրց Գիրքը, շարունակում է գոյություն ունենալ, և միլիոնավոր մարդիկ կարդում են այն:

Մեր օրերում Սուրբ Գրքի առկայությունը, հիրավի, հրաշք է: Դարերի ընթացքում այդ Գիրքը դիմացել է թշնամիների քննադատությանը և հարձակումներին: Նրա մեջ չի մնացել ոչ մի տող, որ ենթարկված չլինի գրեթե մանրադիտակային քննության: Երբեմն թվում էր, թե Աստվածաշունչը հաղթված է և պետք է դադարի գոյություն ունենալուց: Տիրակալները այն ոչնչացնելու հրամաններ էին արձակում, անաստվածները մեղադրանքներով հարձակվում էին նրա վրա: Բայց նա, միևնույն է, անխորտակելի է մնում ինչպես զնդան, որի վրա արդեն կտրվել են հազարավոր մարդկային մուրձեր. մուրձերը մաշվում են, իսկ զնդանը մնում է անվնաս: Ֆրանսիացի մեծ աթեիստ Վոլտերը վստահեցնում էր, որ Աստվածաշունչն իր դարն ապրել է և շուտով լրիվ կմոռացվի: Վոլտերը մահացավ, և նրա մասին հազվադեպ է մեկը հիշում, իսկ Աստվածաշունչը ներկա ժամանակներում տարածված է ավելի քան երբևէ, և նրա

հեղինակությունն էլ ավելի է հաստատվում:

Քրիստոսն ասաց. «Երկինքն ու երկիրը կանցնեն, բայց իմ խոսքերը չեն անցնի» (Մատթեոս 24.35): Այդպիսի գիրք կարող էր ստեղծել միայն Աստված: Դա Աստծո խոսքն է՝ գրված ոչ թե «մարդկանց կամքի պես, բայց Սուրբ Հոգուց շարժված խոսեցին Աստծո մարդիկ» (Բ Պետրոս 1.21):

Սուրբ Գրքը մարգարեական գիրք է: Այն կանխագուշակում է ապագան և դրանով տարբերվում է մնացած մյուս գրքերից, որ մարդկանց կողմից են գրված: Ապագան ծածկված է մարդկանցից, բայց Աստծո առաջ չկա ոչ մի գաղտնիք կամ ծածկված բան: Նա գիտի ամեն գործի վերջը՝ սկզբից: Իր գրքում Նա տալիս է ապագա դարերի ընդհանուր պատկերը: Սուրբ Գրքում գրված է մոտ 6000 մարգարեություն, որոնց մեծ մասը ձգարտորեն կատարվել է և մնացել պատմության էջերում: Անցյալում մարգարեությունների զարմանահրաշ կատարումը վստահություն է ներշնչում, որ դեռ չկատարված կանխագուշակությունները նույնպես կկատարվեն իրենց ժամանակին:

Այստեղ անհրաժեշտ է նշել, որ Սուրբ Գրքի շատ կանխագուշակություններ կատարվում են մեր աչքերի առաջ: Մենք ապրում ենք հրաշալի ժամանակներում, և դա պետք է դրդի յուրաքանչյուրին ուսումնասիրելու այդ բացառիկ գիրքն այնպես, ինչպես երբեք: Գրքի էջերում խորհուրդ է տրվում. «Եվ մարգարեական ավելի հաստատ

խոսքն ունենք, որ եթե նրան մտիկ անեք, լավ կանեք, ինչպես մի ձրագի, որ լույս է տալիս մութ տեղը, մինչև որ ցերեկը լուսանա, և լուսաբերը ծագի ձեր սրտերում» (Բ Պետրոս 1.19):

Այն սուրբ Գիրք է: Սուրբ Գիրքը բաղկացած է 66 առանձին գրքերից: Դրանք գրվել են տարբեր ժամանակներում 16 դարերի ընթացքում: Այդ աշխատանքին մասնակցել է մոտ 40 մարդ: Գրողների մեջ կային մարդիկ ամենատարբեր հասարակական խավերից: Նրանցից ոմանք կրթություն էին ստացել Եգիպտոսում, Բաբելոնում կամ Երուսաղեմում, մյուսները «վերցված էին արորից»: Ոմանք ապրում էին անապատում, ոմանք՝ գերության մեջ, իսկ ոմանք գտնվել են երկրային մեծության գագաթնակետին: Այս հեղինակները ամենատարբեր քաղաքակրթությունների ներկայացուցիչներ էին: Նրանց պատրաստվածության մակարդակը տարբեր էր, և այն թեմաները, որոնց մասին նրանք գրել են, տարբեր են և բազմազան. պատմություն, մարգարեություններ, բարոյականություն, քաղաքացիական իրավունք, առողջապահության և հիգիենայի կանոններ:

Այդպիսի բազմազանության դեպքում, անշուշտ, կարելի է մեծ հակասություններ սպասել: Բայց նման բան դուք չեք կարող գտնել Սուրբ Գրքի մեջ: Սկզբից մինչև վերջ ամեն ինչ կատարյալ համաձայնության և ներդաշնակության մեջ է: Ինչպես բովանդակությամբ, այնպես էլ հոգով, այդ

Գիրքը մի ամբողջականություն է ներկայացնում: Սակերեսային ընթացման դեպքում կարող է թվալ, թե կան հակասություններ, բայց ավելի խոր ուսումնասիրության դեպքում դրանք վերանում են: Եվ բոլոր գրքերի ուշադրության կենտրոնում՝ սկսած Ծննդոցից և վերջացրած Հայտնությամբ, մի անձ է՝ Հիսուս Քրիստոսը, Աստծո Որդին, աշխարհի Փրկիչը:

Սուրբ Գիրքը ոչ միայն պատմում է անցյալ դարերի հրաշքների մասին, այլ հրաշքներ է գործում նաև մեր օրերում: Մի անգամ գողը մի հավատացյալ կնոջից գողացավ նրա պայուսակը՝ փողերի հետ միասին: Որոշ ժամանակ անց նա վերադարձրեց այն իր ամբողջ պարունակությամբ: Նա այնտեղ մի ոչ մեծ գիրք գտավ՝ Ղուկասի ավետարանը: Նրա մեջ նա կարդաց Հիսուսի մասին, ով մահացավ, որպեսզի փրկի մեղավորներին: Նա զգացվեց Քրիստոսի այդպիսի սիրուց, վերադարձրեց գողացածը և որոշեց ազնիվ մարդ դառնալ:

Աստծո Գիրքը նման հրաշքներ կատարում է ամեն օր: Նրա ազդեցության շնորհիվ վայրենիները, մարդակերները, ավազակները, գողերը, ալկոհոլի և թմրամիջոցների գերիները դառնում են լավ, բարի մարդիկ, հասարակությանն օգտակար քաղաքացիներ և Քրիստոսի վկաներ: Տարիներ և դարեր են անցնում, իսկ Աստծո Գիրքը մնում է և չի կորցնում իր ուժն ու ազդեցությունը:

Աբրահամ Լինկոլնը մի անգամ իր անհավատ ընկերոջը տվեց հետևյալ խորհուրդը. «Կարդա այս

գիրքը, մտքով հասկացիր այն ամենը, ինչ կարող ես հասկանալ, հավատով ընդունիր մնացածը և կապրես լավ կյանքով ու կմեռնես որպես լավ մարդ»:

Հնարավոր է, որ մենք չենք կարող հասկանալ բոլորը, ինչ գրված է Աստվածաշնչում, բայց դա չի կարող խանգարել մեզ հավատալ: Մենք նույնպես ամեն ինչ չէ, որ հասկանում ենք, ինչ կատարվում է երկրի վրա, բնության մեջ, մեր շուրջը: Մենք շատ քիչ ենք հասկանում, իսկ մնացածն ընդունում ենք որպես փաստեր: Մենք նույնիսկ չգիտենք ամեն ինչ մեր մարմնի և նրա գործունեության մասին: Աշխարհում անհասկանալին ավելի շատ է, քան ուսումնասիրվածը: Եթե առարկայական աշխարհում ամեն ինչ չենք հասկանում, ինչպե՞ս կարելի է սպասել, որ կհասկանանք ամեն հոգևորը, աստվածայինը:

Բայց մի բան մենք կարող ենք հասկանալ, և դա ամենակարևորն է: Աստված սիրում է մեզ և ցանկանում է մեզ հավիտենական կյանք տալ: Դրա համար Նա մեզ գիրք է տվել, որի մեջ գտնում ենք մխիթարություն, քաջալերանք, հանգստություն և բարի խորհուրդներ: Քրիստոսն ասում է. «Ոչ միայն հացով կապրի մարդ, այլ Աստծո ամեն խոսքով» (Ղուկաս 4.4): Քրիստոսն Աստծո հոսքը ճշմարտություն է անվանում Հովհաննես 17.17-ում, իսկ Դավիթ թագավորն այն համեմատում է լույսի հետ. «Քո խոսքը ծրագ է իմ ոտների համար և լույս՝ իմ ծանապարհի համար» (Սաղմոս 119.105):

Առանց լույսի՝ մութ գիշերով, հեշտ է ճանապարհից շեղվելը և վտանգի ենթարկվելը: Մեր կյանքի ճանապարհին նույնպես լույս է անհրաժեշտ, որը կօգնի ընթանալ ճիշտ ուղղությամբ: Հակառակ դեպքում մեզ սպառնում է մարդու թշնամու թակարդն ընկնելու և ընդմիշտ կորչելու վտանգը: Այդ պատճառով Քրիստոսը խորհուրդ է տալիս. «Քննեցե՛ք գրքերը, որ դուք կարծում եք, թե նրանցով ունեք հավիտենական կյանք, և նրանք են, որ ինձ համար վկայում են» (Յովհաննես 5.39): Այդ գրքերը, ըստ Պողոս առաքյալի խոսքերի, «կարող են քեզ իմաստուն անել փրկության համար այն հավատի միջոցով, որ Քրիստոս Հիսուսումն է»: «Ամեն Գիրք աստվածաշունչ են և օգտակար վարդապետության, և ուղղելու, և արդարության խրատելու համար, որ Աստծո մարդը կատարյալ լինի՝ ամեն բարի գործերի համար պատրաստված» (Բ Տիմոթեոս 3.15-17):

Երբեմն մարդիկ կարծում են, թե Սուրբ Գրքում չկա այն ամենը, ինչին քրիստոնյան պետք է հավատա, և դիմում են ավանդույթներին՝ պակասը լրացնելու համար: Բայց Յովհաննես 20.30-31-ում ասվում է. «Հիսուսը ուրիշ էլ շատ նշաններ արեց իր աշակերտների առաջին, որ չեն գրված այս գրքում: Բայց

սրանք գրվեցին, որ հավատաք, թե Հիսուսն է Քրիստոսը՝ Աստծո Որդին, և որ հավատալով կյանք ունենաք նրա անունով»: Այս խոսքերից պարզ երևում է, որ գրվածը լիովին բավարար է, որպեսզի հավատանք Քրիստոսին՝ որպես մեր Փրկչի, և ստանանք հավիտենական փրկություն: Աստծո խոսքի ընթերցումը մարդուն համոզում է, որ ինքը մեղավոր է և աստվածային օգնության կարիք ունի: Այդ խոսքը նրա սրտում ավելի լավ, սուրբ կյանքով ապրելու ցանկություն է ծնում: Այն տանում է դեպի Հիսուս Քրիստոսը՝ մեր Փրկիչը, Ով միակն է, որ կարող է ազատել մեզ մեղքի հանցավորությունից, թերություններից և արատներից: Ուստի խորհուրդ է տրվում. «Կարդացե՛ք Գիրքը, որպեսզի իմաստնություն ձեռք բերեք, հավատացե՛ք նրան, որպեսզի փրկվեք, լսե՛ք նրա խորհուրդները, որպեսզի ապրեք սուրբ կյանքով»:

*Թող այս գիրքը մի ուղեցույց աստղի պես
Հոգիդ լույսով պարուրի,
Բազմապտուղ իր գորությանը հայտնապես*

Թող քո սիրտը կազդուրի:

*Խորքը սուզվիր հրաշք իր բառ ու բանի,
Միտքը նրան ընծայիր,
Եվ թող հավետ անեղծ հոգիդ պահպանի
Նա իր ուժով երկնային:*